

Bilaga till
Alexis
Engdahl's
inkö.

Bilaga till
Alexis Engdahls inköp
Inventarie nummer:

42530 - 42568

44245 - 44845

45360 - 45481

50432 - 50830

Tillägg:

50726; 50774; 50786; 50794; 50807; 50815;

50816; 50821; 53446; 53684.

92096.

1018. Glasfönster med glasmålning i mid-
ten. Hela fönstrets storlek (oberäknadt
1 $\frac{1}{4}$ stuns, m. oppruttet fönsterbåge af
fura) är 13 x 11 stum. Det består af 24
små, omålade, tjocka ocl. ojämne glas
(näml. 16+1 i en yttre kranz, 7 i en inre)
samt ett större, aflångt ^hReudt i midten,
alla föränade medelst blyfogar. Mid-
telovalens ^{delvis inbränd,} målning föreställer (i brunt,
gult)
(ö gränt å insidan, gränt å den yttre)
en pelikan i sitt bo, födande sina ³ un-
gar genom att ur sitt bröst haka
fram en blodström. Ytterst omkring
teckningen af of en inbränd kranz, i
mellan hwars 4 blannor läses, ofwan
för: "Pro evangelium et grecum" (!)
nedanför: "H. (= Herr?) Niels Jacobsson
Gottlands ännu vanligaste tillnamn).

(Öfverskriftens obegripliga "grecum" är helt visst ett glasmålarens misstag i st. f. "gregem" (?), då pelikanen väl skall syfta på en prest (kanske den store öfverste presten), som utgjuter sitt blod för församlingen (grec). Der. af skulle då äfven kunna slutas en nedaktstående anm., att detta fönster skänkts åt en bondes nybyggnad af en pastor i församlingen.) — Kåpt i Lista socken, Gotland. 3, 50.

Anm. På Gotland brukades intill Gustaf

III allmänt endast trähus (G. III påbjöd byggandet af stenhus, ätm. boningshus af sten, när Gotland har outtämlig tillgång på lättarbetad kalk- & sandsten. se nedan).

Träbyggnaderna, kallade stuckhus (knutbyggningar), voro vanl. insidda med blott stuga (hvardagstuga) och mystuga (vid ^{hvar sin} ~~hvar sin~~ ända samt deremellan kammare och farsta med svale (farstubro) utanför samt souden (brunnen) i granskapet.

Quarje större arbete, en bonds skul-
le hafva utfördt, skedde alltid med
hjälp af gårdsmän^{och släktlingor samt} granbänder i ^{stupa} ~~den~~
~~ena~~ gård, se 1001) och deras folk; så
~~dom~~ af hela "bidelaget"
~~af~~ ~~vid~~ ~~husthyggan~~. Också var fot-
länningsens lif en nästan ständig
omsättning af gemensamt arbete
och medföljande "gilde" eller "åting",
med allhandas "boring" så af mat som
dryck. (Bland dylika må särskildt
nämnas: "husåting"; "fjnstargilde"
(se nedan.); "sajdsåting" (se 1017); "dya-
ting", då man bärjade ^{fågen} (höet) på dy-
arne" eller gungflyen i myrarne); ^(se 1120) "slat-
karlgilde" el. "slatåting" vid ^{vand} "koslättern";
"kutåting" vid lykta's "kutfsäl") fångt
m. fl. särskildt för karlarna eller ^{vand} ^{kvindit}
båda könen. För (kvinnofolken) fannos:
"saumgilde" för strumpstickning; "sälk-
ningt" el. "kardgilde"; "spiumgilde" m. fl.
"åting" var väl ursprungligen blott be-
nämningen på själva välfägnaden.

men blef sedan ofta benämningen
äfven på det hela.)

"Husating" var af tvänne slag: dels då
man byggde "manhus", längre fram efter-
följdt af "fynstargildet", dels vid byggan-
det af uthusen, hvilken senare "husating"
var den viktigaste. Ty denna återkom
nästan regelbundet hvarje år. Detta hade
sin orsak dæri, att det dåliga jordbruket
hvarje år medförde "foderträng", så att
man nödgades nedrifva agtaker på ut-
husen att dermed fodra de svältande "krä-
ken", såvida man näml. icke var hårdhjär-
tad nog att släppa ut dem t. o. m. på julf-
ve snön att söka lifnåra sig med den
"grann" (ljung) o. d., som "skogsrussen" (se 1004)
änne ej förtärt. Om denna senare "husa-
ting" se vidare 1120.

Då manhus skulle uppföras lät man
den i förväg på vintern hopköra sten,
lägga den obetydliga stengrunden, tussiga
timret m. m. mer ändels med eget folk. Kal-

lade han så till sig öfrige "gårdsman"
el., om han så behöfde, hela "bidelaget",
hvar till hörde närliggande gårdar (se
1001) samt möjl. några andra ^(släktningar och) vänner,
till "husätting". Karbarne kommo med
nödiga "döningar", kvinnorna med
"döningar" af mjölk (mjölk), ^{"ämyr"} "styg"
ägg, ugnspannkaka, stek, "vinstarust"
(döp-ost) o. d. Hurtigt påick så ar-
betet 1-3 dagar, hvarje dag intill
"ötendag" (aftonvard), då den egentliga
"ättingen" el. välfägnaden började och fort-
sattes allt efter brådskan i flera
timmar med dans, lekar och hvarje
handa upptåg, sist natten ända fram
på morgonen. "Ötendag" - ett namn
som ännu allmänt bibehålles (i
Gottland men vanl. endast om efter
middagskaffet - hölls redan vid 5-
å 6-tiden, då man började tröttna på
arbetet och längtade efter vederkvä-
kelsen.

Af huru många "folk" en "hjälpes" bestod; gjordes dock huset sållan färdigt af dem, utan fick "gårdsmannen" själf med egna "folk" lägga sitta hand dervid. När man dermed hunnit så långt, att manuset var "fynstarfardigt" bjöds till "fynstargilde". Ty bonden slöpte aldrig själf till fönster; det skulle enl. plägsed grammarne göra. Dessa infunno sig också hvar och en med sitt (någon gång flera) fönster, hvar på de i måladt och brändt glas låtit teckna sitt egit namn, årtal och ofta äfven sin egen person eller åtn. sinnebilder af sitt yrke eller värdighet t. ex. en säg, hyffel, sax, skepp, kyrka o. s. v. (Se äfven 1019-21. På grund af denna sed antages 1018 vara endylik gåfva af en prest eller i hvarje fall af "en gudelig och lerd man.")

Dessa fönster bestod alltid af en mängd smärre rutor i blyinfattning.

Ramens storlek var naturligtvis på för-
hand bestämd. I äldre tider låra alla
eller större delen af smärutorna varit
mer eller mindre målade, hvarom ock
åtskilliga fönster i "Gottlands försal"
eller några Gottländska kyrkor upp-
lysas. Sedesmera eller vid mindre råd
blott midstrutan såsom här. Någon gång
kunde de vara större än detta, men
i allmänhet hvarken större mindre. Bly-
infattningarnes linier bestämdes vanl.
eftersom strutan, som merändels var stort.

Allt efter de "gärdsman's" (el. äfriga
vänners) antal, hvilka väntades bidra ga-
tia "fönstergildet" och ^{efter} det utlofvade antalet
fönster hade upptimrandot afpassats.

Egendomligt är det sätt, på hvilket
fönstren placerades. De insattes näml. icke
parvis eller ett och ett här och kvar på
väggarne i sina resp. luftar. Utan de
sattes i oafbruten rad sida vid sida på
husets framsida och gafvar ända bort

^{gränse}
till (hornstolpen, som utgjorde enda skil-
naden mellan de båda raderna, så långt
dessa kunde räckas fram emot fäst-
dörren eller husets baksida. Ända till 13
sådana småfönster suto vid hvardera
sidan af stugans 2 gievväggar. Äfven
"inystugan" kunde ha samma stora giev-
vinkel som själfva stugan, hvilket dock
icke var nödvändigt utan berodde på
råd och lägenhet. Sak samma med
autalet fönster i "kammaren", der lik-
väl det vanligaste antalet synes hafva
 varit blott ett à två, hvilka således voro
 de enda fönster på husets baksida.
Varofönsterraderna allt för långa, så
att nödvändigheten kräfde en eller annan
väggstolpe genom deras plan, slöto dock
fönstren sig intill dem så nära som möj-
ligt med 3 à 4 fönsterramar mellan hvarje
stolppar.

"Manhuset" täcktes vanligen med bräd-
tak, närgångning hållet i senare skedet med

tegel; Althusen deremot med "ågtak" (se 1120). Sedan manhusen började uppföras af (kalk-el. sand) sten, träcktes de med flis-tak (se nedan).

Om "stugans" inredning i äldre tider har antecknats följande.

Vid gränsidans vägg, som alltid soknade fönster befanns sig sängarne. Dessa låra sällan ha varit väggfasta ehuru stora och med sina hörntäcken eller ändskäp räckande upp till ^{ca 1957} "taket". Vard. stodo två efter hvarandra. Om utrymmet så medgaf fans emellan dem en afskrankning med dörrgång från stugan. Och beqvämades detta mellanrum, som inredts med hyllor och fack, såsom vistbad. Från senare tiders gamla stenhus finnes ännu i dag många sådana vistbad kvar. Och dessutom har ofta ett bryggghus eller dylikt af sten tillbyggt här midt bakom, så att nämnda vistbad äfven tjäns

Sam genomgång från stugan ut till detta
hus. — Sängarne hade aldrig mera än
en vänsig men boldes väl af spar-
lakan (liksom i förrige leidsorter) och göra
så flerstädes ännu. Dertill voro de för-
sedda med sin "sänghäst" (se 1128) och sine
"loppbreder" (se 1129). Vid sidan af inre sän-
gen var ingången till "kammaren". Emellan
denna dörr och den från fastan be-
gann sig den stora "ligger-spisen" äfven
kallad "gruvan" (grufvan), wänt med bakugn
bakom sig. "Ligger-spisen" utgjordes af en
mycket stor, ^{med äfver kanten} knäpt gotskågt äfver
golvst liggande stenhäll (kunde i nödfall
läsas säng rymska ända till 3 perso-
ner i bredd), stundom med uppständer
stenhällar vid sidorna). (Ibland var spisen
belägen i själva ^{bakre} hörnet af stugan.) Vinter-
tid brann det i "grufvan" nästan upp-
hörligt hvar natt och dag. För att under-
hålla denna "eviga eld" användes icke

vandig vedbrand. Utan ^{en} stor och ganska
grof stock, kallad "græepacke", lades med
tjockkändan upp i elden, så att den till
5-8 alnars längd sträckte sig tvärs
öfver stugan. Allt efter som elden för-
tärde densamma, sköts den längre upp
i grufvan. Och den som vaknade nat-
telid, skulle alltid stiga upp och pyssla
om "packen". Men utom att värma samt
vidmakthålla elden, hade "græepackan"
ännu tvänne ändamål. Den skulle
tjäna som "kvälds-ljus" (kvällslyse),
för så vidt intet grannsynt arbete gjö-
de traulampan behöflig, samt, så långt
den räckte till, som arbetsäte för åt-
skilliga af stugans tragna befolkning.
Der satt mor eller gamla mor och spann
på sin "handtajn" (handten, slanda). Der
satto "pejkurna" (flickorna) eller "tjän-
stu-pejkan" med sin "stieksaum" o. d.
Eller satt "sorken" (pojken), som skulle "läs"

sig fram" grensle öfver packen och
pluggade på katekisen, o. s. v. Vid måltiderna satt "mor själor" i spisen och
ät direkt ur grytan, kanske öfven en
eller annan "pojka".

Vid motsatta hörnet, midt under de
båda fönterraderna, stod bordet, som
merändels var fyrkantigt, med "bårdhäng"
d. "lufthäng" (takhäng, se 995) öfver sig. Här
intogo mansfolket (o. öfr.) sina måltider, "han
själor" (bunden) sittande i "främlu" / främst vid
bordsändan) d. ä. högsätet. Bordet stod n. all-
tid ända in i hörnet utan bänkar omring
sidorna. Om utrymmet så fordrade, var det
t. o. m. så inrättadt, att det kunde slås upp
utefter ena väggen. (Fönstren sattes täml.
högt.) Vid behof framsattes till bordet en
eller annan "kränka" (långbänk).

På gäfvallväggen befanns sig öfver fönt-
ran byllor för mjölkbenkar, vällingfat m. m. =
Väggklockan, ett par stolar och möjl. ett

skåp samt en liggsoffa, om så behöfves,
fullbordade utrustningen. Själlan stas
i något hörn äfven en "kunn" (laggkär)
med "märkdrieka" (durt märkdrieka). På
väggarne hängde kverjekanta fiskredskap
och andra "doningar", fat och kokkär m.m.

Nere på gården fanns vanl. en så kallad
lad "äg-bod" (bod med agtak-se nidan - vete
husbod), hvare matförrådet förvarades,
och hvilken icke sällan var gemensam
för alla parterna i gården, såsom också
ofta "gårdspolken" samledes om en "gärd
stuga" el. "haugsta" (högtidsstuga), der de
eljest hade kvar sin klädkammare.

Än så som af oss annmärktes om stua
gans inre, gälles i allmänhet äfven den
senare tid, då ornanhuset byggdes af stua

Stenhuset uppfördes med 2-3 fot tjocka
murar, af 5-8 alners höjd. De täcktes
alltid med flistak. (Ännu finnas å Jot-
land g. många dylika hus.) Taket voro

mycket svagt bitande; hade, utom 3 à 4
karar, grafva (sparrar, åfven 2 à 3 mycket grafva,
runda stöcker, kallade "asar". Dessa lägs
längs med huset och hvilade dels på
sparren, dels med ändarne på gaffvelrö-
stena, som de ströckte sig utom med
ett par tum. Å själffva takåsen låg
åfven en dylik "ase", liksom de åfrige
något tynkad för bättre läge åt de brä-
der som, ofta helt lätt, lades derå.
Åfven på brädtaket lades de stora och
tungsa sandstensflisorna, samtliga af
ända till 12 a-fots yta, 2 à 3 tum tjock-
lek och ej sällan af flera centners vikt.
De största flisorna lades nedast vid
murarne, sida vid sida i ett kvarf
å åfven ^{rummellan} åfvingarne (Amalare flisor.
På ett mytt kvarf stora flisor, stödjän-
de sin nedre kant på kvarfvet nedan-
för och likaledes täckta åfver mellan-
rummen med Amalare flisor, o. s. v.

upp mot takåsen. 3 (ä 4) kvarf vid hvar
je sida väckte merändels godt till, för
än husen voro 8-16 alnar breda. — Tak-
bjälkarna till loftet inuti rummen voro
äfwälsades ofantligt grofva (8 ä 12 tum) och
väckte mest tvärs igenom murarne, stän-
dom med "blajigare" (se nedan) utanför, och
murarne voro tunna, för att samman-
hålla desamma. Ty m^{te} voro blott ^(fickemur) lägga
skiktvis (af kalkstensflisor ä större del,
af ön, af sandstens ä den södra) med be-
slagning af murbruk ä ut-ö insida
Taktbjälkarna, kallade "rior," voro syn-
liga inifrån rummen, enär loftbräda-
na lägo afväp på dem. "Riorna" väcks
nät högre än i sidomurarnes midt,
så att bartät 1/3 af dem utgjorde väggar
till vinden, som ju aljest varit abrukta
på grund af vattentäkets svaga betänning.

Uthusen voro dels trä- dels stenkä-
i senare fallet oftast helt ö hållet utan mur.
(Forts. XVIII: 1018-1044.)

(Forts. XVIII: 1018-1044.)

bruk, ungefär 1 aln tjocka. I båda fallen sammanhållas väggarna genom de djupa "riorna", hvilka till en fot längd sträckte sig utaför väggarna vid båda sidor. Och hade här genomdrifits stora, ända till 4 fot långa kilar el. "klaggare", hvilka, slutande sig intill väggen, skulle sammanhålla huset. Uthuset var o. alltid täckta med "ag", ett slags långt, stripigt myrgräs, som skördades in vid "dyatingen", - endast sålän med bräder.

Ag-taken liksom uthuset i sin helhet åstadkammes naturf. genom "husating." Detta var ock så mycket behöfligare, som i Gotland tycktes fordras vida mer af uthus-utrymmene än å andra orter.

Ag-taken förtjåna sin särskilda beskrifning. Klade flistaken obetydlig lutning, så att de stundom voro nästan vågräta, så hade ag-taken det så mycket mer. Vinkeln vid takåsen var här mycket spetsig. De uppfördes utan

hade spars och "åsar". I stället brukade
ung. jots-tält fästade "raftar", sträbände
sig parvis från "bandet" (lånjen) till takören.
Dessa "raftar" utgjordes af 3-5 tunn (i nord
ändan) tjocka granstammar, hvilka en-
dast på den inåt joderuinden vända
sidan afknutats, men åt sidorna samt
uppåt hade kvar sina, till 4 à 6 tunn
längd afhuggna, naturliga knuttor af
"knaggar", som skulle fasthålla "ågen". Ut-
terst vid gafvelrösterna kallades raftor-
ne "vindskedjar" (vindskedar), en vid hvar-
dera sidan. Dessa voro helt och hållet af-
knutade samt sträckte sig vanligtvis
med sina toppändar 2-4 alnar öfver-
för själfva taken, bildande vid båda
gafvelspetsarne två långa horn, af-
satta till hviloplatsar åt kråkorna
st. kanske förträdesvis småfågeln
"di värnlausä". (Åt de senare satte man
alltid till julekväll upp på en "vinskyl")

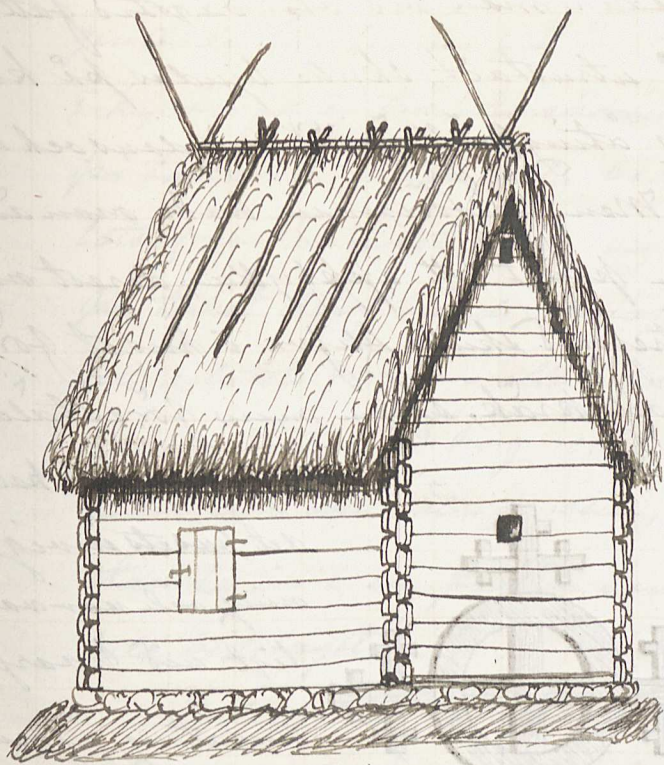
den" el. en annan stor en sådeskarf på
takot. Liksom man då åt sig hjälpa hade
utsett en torr och präktig julkpacke, så
stor att man behöfde öfrige "gårdsmäns"
hjälp för att bära den in i "grufven", att den
med sitt villiga ljus och värme skulle för-
nöja folket den hela julenatt, där ~~den~~^{man}
sundet kring Stugans golf hvilade på ut-
bredd halva.)

När alla "raftarne" lifvint uppsatta bar
man upp "agen" och lade den i tjocka
kvarf, hvorefter alla folket, män kün-
nor och barn, nedtrampade den mellan
knaggarne, till dess man sammanprästat
aggräset till ett lager af ung. 1 fot tjock-
lek. För öfrigt låg det alldeles låst -
knaggarne skulle hålla det kvar - och
endast vid "vinskejderna" snodde man
samma det till ett par tre plator för
hvarje kvarf och band dem om "vinskej-
derna, fortsättande sålunda kvarf för kvarf,
till dess man hunnit ända upp till tobaks-

icke hvarken skar el. klippte man af
gräset för att afjämna det (såsom man
gör med halmtaken i Skåne); trampet
skulle utjämna det. Såväl agtakorn
som flistaken voro icke desto mindre
både tätta och varaktiga, derest de för-
sa icke nödgades medtagas för "jober-
träng."

Sedan all "ägen" blifvit på takets
båda sidor väl hoptrampad, lägges ^{lämnas}
äfnest på takåsen långa afskvistade
störar efter hvarandra så att de täcka
hela åsen och hvila med yttersta änd-
arne i "vinskejdernas" vinklar. Des-
sa kallas "hängle-uk" (uk) och kvarhål-
las i sitt läge af "hänglarne". Äfneste
äro 4 i 6 alnar långa, afskvistade störar,
hvilkas tjockkändar hopstrykas sam-
mis den ene in i den andre med "blaj-
garé" för den instuckne, att den ej glider
ut. Dessa "hänglar" lägges ridande
äfnest på takåsen på så sätt nämligen,

att "hängle-uket" kommer att brila uti
 kvarnman och under kvarnman af
 "hänglarnes" småklykor, skotande i öfr.

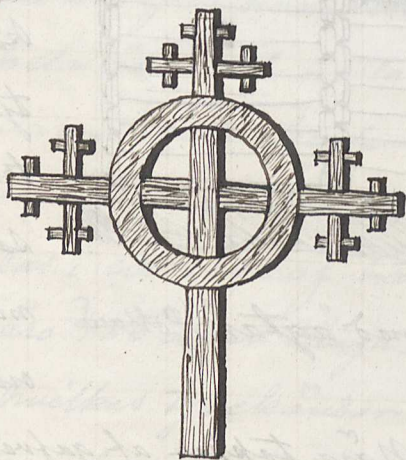
"hänglarnes"
 långa ben
 hindra den
 lösa "agen"
 att blåsa bort.
 (Man jämföre
 de på skånska
 Inalmtaken bru-
 kade korta o-
 tjocka "sygga-
 träna, hvilka
 sammanhållas

"Stuckhus" med "agtak," (skotande medelst en ge-
 nomborrax fu-
 rapinne.)

Nära toppen af gavlbrättet fin-
 nes (alltid ett litet fyrkantigt "uglehul",
 afsedt för småfåglande, de der fritt finge
 bygga och bo på foderuinden, i skydd för

"hauk"
 för (hök) och "ravu". I den mörka och lug-
 na takvinkeln gynnas alltid ataliga små
 nästen, som "befordrade husets lycka".

Sedan man vid atendagstid fått hu-
 set så utrustadt, skulle bjudas på ko-
 stelig "ätning" (väl-fägnad) med dans och le-
 kar. Men dessförinnan hade man än-
 nu en pligt att uppfylla, darest nå-
 gon trefnad skulle blifva i huset för
 folk och bråk, såsom man förestälde

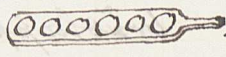
"Huskors" på Gotland.
 (ung. 4 fot högt.)

sig. Man kan kalla
 det husets invig-
 ning och var van-
 ligt vid hvarje
 husätning, äfven
 snarhusets. Innan
 ännu karlarne,
 som med "hängla-
 uket" m. m. lagt
 uppe på ryggen
 lista hand vid arbetet, nedstego från taket,

uppbars ett "huskors" ^{af trä} (de amittäande figur,
tecknad efter ett exemplar å "Gotlands forn-
sal." Man bemärke den för Gotland karak-
täristiska ringkorsformen, som ännu män-
gunkädes återfinnes på en del af sten, dels
i kyrkorna af trä.) "Huskoret" nedstäckes midt
på takasen. Sedan hela bidelaget sam-
lats framför huset, sette sig karlarne
på taket. Allas händer knäptes samman.
Och arshövets "förmän" eller "gårdsmannen"
själv "läste med hög och ljudelig röst"
"Fader vår" och "välsignelsen", hvarefter alla
stämde in i en psalm, som hördes "kring
hela bidelaget."

Suttligen må tilläggas beträffande husen
(inär det utefändes på sin rätta plats), att
i de gamle stenhusens tjocka murar inla-
des i de djupa fönstersmyggarne bruggna
stensäten, ett vid hvardera sidan med un-
g $\frac{3}{4}$ aln mellanrum. Dessa säten pryddes ofta
med vackra broderade täcken eller brud-
kuddar (se 1182-5). - Liggspisen var stens-

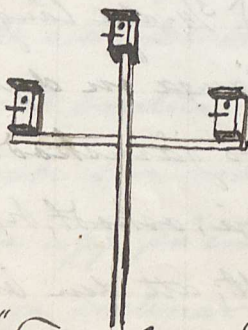
den å fransidan utm. väl uttruggen
i kalksten, med ligger (H. el. Adam och Eva,
i 3 à 4 fots storlek) vid sidorna, ärtal, äng-
lar ö hvarjehanda prydnader å öfver-
stycket. (Tränne ^{dylika} i enskilda hus finnes
ännu kvar i Wisby, båda utmärkta,
af hvilka utan tvifvel den ene skulle
kunna förvärfvas, hvilket den vore vord.)
- Öfver bädden hängde ganska ofta en
"Länglätta" (ströp med handtag:) för äro-
folk att underlätta uppstigandet. - Uti
många socknar begagnades vid mäl-
tiderna "Längtallerkar" (Längtallriker),
som besto vore långa (sam bordit), kvar-
terbrida (el. ngt mer), 1/2-tuntjocka bräd-
skifvor af bok eller ek, snarast likna-
de nutida skärbräden. De lades längs
med bordets kant och alla närsittande
hade sin mot derpå. Efteråt hängdes
de upp på en nabb å väggen. I som-
liga socknar brukades omöda (kvarförd)
eller fyrkantiga trätallriker. - En van-

sig drick-bytta el. vänvinskagge var
"bumpeln", ett rundt eller ovatt laggkärl
med en eller 2 lodräta skiljeväggar in-
vändigt, så att man kunde begagna 2-4
olika slags vätskor samtidigt deruti.
"Standa" var en dylik, 2-bottnad men
stående. — "Grisla" — — var
en brädskifva, hvar på brädet först in-
sattes i uggnen till gäsning, innan det
ställdes på själva arlan.

I ladugårdshuset fanns alltid emel-
lan hästtallet och fjähuset en smal
fodergång kallad "hävinden" (hövinden),
utan loft åt hövinden, för fodernes =
kattning. — Flö och säd (halm) handta-
rades med "riss-tjunga", tjunga af natur-
lig björkeklyka med $\frac{3}{4}$ -aln långa tusspet-
lade horn; och "tjunga" en dylik, men
hvars 2 horn voro järnskädda, hvar-
förutom ett tredje, askadt, hade tuss-
spikats gränböjdt, att den blef trekly-
kig. Denna är vanlig än i dag. —

Rejvan ("rijvan, räfsan) var mycket
 lätt och öpenslig samt hade oftast är-
 ter i skaffet för skramling. Svärslån,
 hvori primarne fäktats, kallades
 "tröjan". - Fähuset rengjordes med till-
 hjälp af "dyng-koka", en alustång
 brödlapp med snedt inborradt skaft,
 hvormed man sköt den fram tvärs
 öfver "tad-gatan", platsen mellan ko-
 raderna. Äfven begagnades här till
 "tad-valk", en i nedre ändan kräkt
 klumpig stöv eller gren.

Till sist må anmärkas, att vid
 hvarje gård eller part, ja vid hvarje
 koja, saknar man aldrig "starstun-
kan", det lilla lådformiga starboet,

"Starstunka."

uppsatt på gafflar och
 i träd mundstämring,
 men ej sällan ^{höga} a snyg-
 ga, särskildt gjorda
 korstälningar stral
 utaför stugan.

Gländes nämna angående ämnes-
ken, att sista biten släpptes ut och ka-
stades på kumlestycket, för att gifva
god kumlalycka (N. öfverallt finnes
nämfl. kumlegårdar). — Se i öfr. teckningarna!